

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Puumalan kunta	Niina Kuuva	niina.kuuva@puumala.fi, puh. 050 375 8541	27.11.2017	Puumalan kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

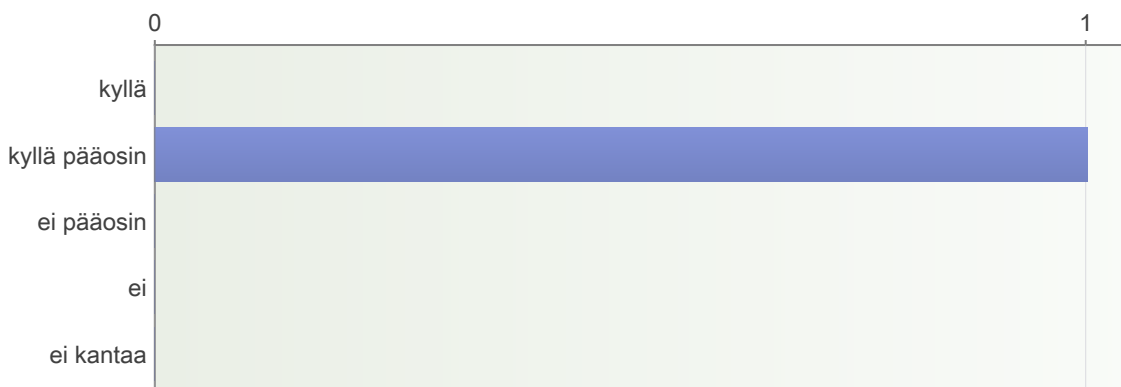
- Esitys voi parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuutta etenkin niillä alueilla, jossa väestöä/asiakaskuntaa on paljon. Todennäköistä on, että tällöin tuottajia on enemmän ja sen myötä myös asiakkaalla on laajemmat valinnanmahdollisuudet. Puumalan kaltaisen noin 2300 asukkaan kunnassa tulee tuskin toimimaan monia tuottajia, mikä on ongelmallista aidon valinnanvapauden toteutumiselle. Kunta on huolestunut siitä, kuinka sote-palveluiden saatavuus ja laatu Puumalassa turvataan.

Sote-uudistuksen alkuperäinen tavoite terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisesta on vaarassa jäädä toteutumatta, mikäli sosiaalipalvelujen ja terveyspalveluiden integraatio ei toteudu asiakastasolla. Miten turvataan esim. yksityisen palveluntuottajan ja julkisen tuottajan välinen tiedonkulku henkilön kokonaistilanteesta?

Puumalan kunnalle tärkeää on kuitenkin se, että valinnanvapaus mahdollistaisi nykyistä paremmin vapaa-ajan asukkaiden huomioimisen. Kesäkuukausina moninkertaistuva väestömäärä kasvattaa sote-palveluiden tarvetta. Valinnanvapauslaki mahdollistaa ihmiselle valita julkisen tai yksityisen sote-keskuksen puolivuositain sekä maakunnan liikelaitoksen koko maasta. Tämä helpottaa monipaikkaisten henkilöiden palvelua.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

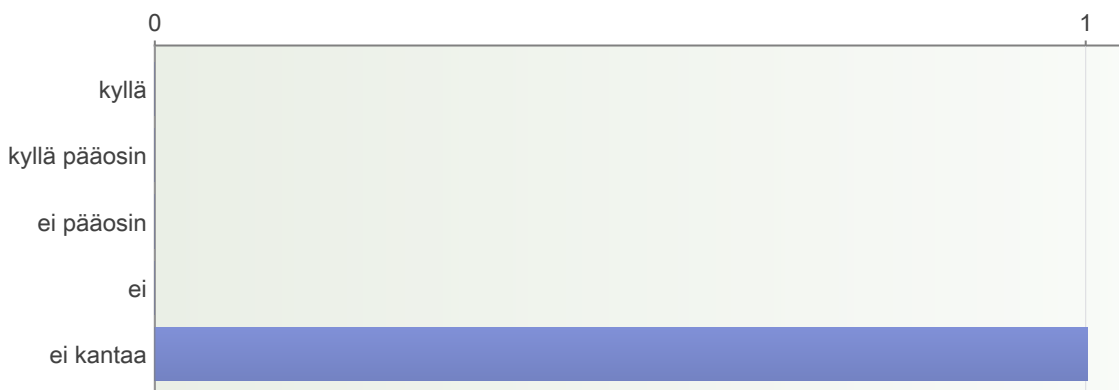
- Esitys mahdollistaa hyvin asiakkaan vaikutusmahdollisuudet siinä tilanteessa, mikäli asiakas ymmärtää sote-kokonaisuuden, tuntee palveluiden tuottajien valikoiman ja osaa liikkua järjestelmässä.

Oletettavasti tilanne on kuitenkin selkeästi heikompi henkilöillä, joilla on esimerkiksi useita samanaikaisia ongelmia, mielenterveyden häiriöitä tai sosiaalisen avun tarvetta. Puumalassa korostuu ikääntyneiden ihmisten asema ja heidän todelliset mahdollisuudet valita ja osallistua omien palvelujensa suunnitteluun. Kunta pitää tärkeänä, että henkilökohtainen budjetointi saadaan räätälöityä asiakaslähtöiseksi ja asiakkaille ymmärrettäväksi.

Kokonaisuudesta voi todeta, että palveluohjauksen ja neuvonnan tarve korostuu. Laissa on syytä määritellä tarkemmin se, mitkä palvelut ovat valinnanvapauden piirissä ja mitkä maakunnan liikelaitoksessa.

7. 3.Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

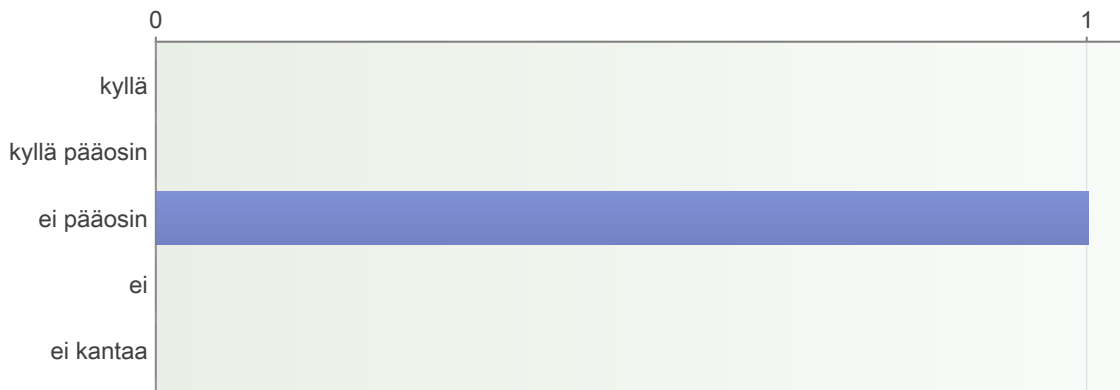
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitykseen on sisäänkirjoitettu oletus, että asiakas tuntee hyvin oman palveluntarpeensa sekä palveluntuottajien valikoiman ja laadun. On paikallaan kysyä, nostaako monopolvinen sote-järjestelmä eniten apua tarvitsevien asiakkaiden kynnystä hakautua ylipäänsä palvelujen piiriin.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

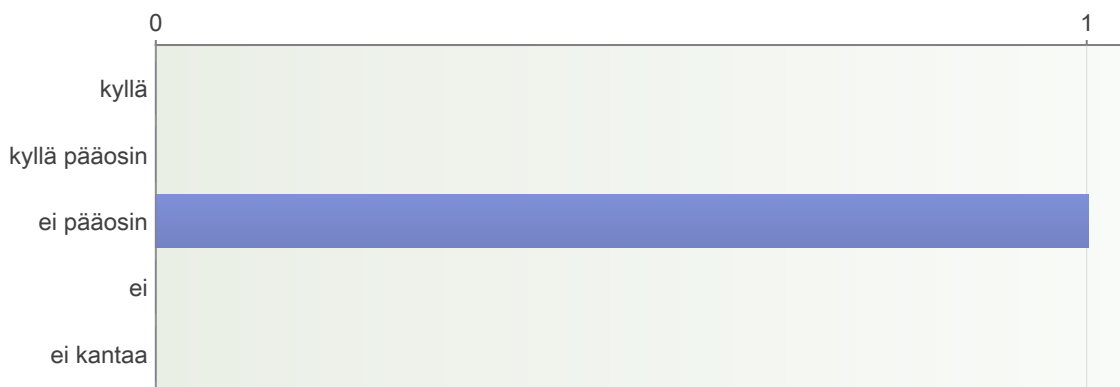
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Useiden palveluntuottajien valinnanvapausjärjestelmä on selkeä haaste niiden henkilöiden kannalta, joiden tilanne tarvitsee moniammatillista yhteistyötä yli tuottajarajapintojen. Esim. yksityisellä palveluntuottajalla ei ole oikeutta tehdä sosiaalipalvelujen viranomaispäätöksiä, vaan antaa ohjausta ja neuvontaa. Näissä tapauksissa tarvitaan siis aina mukaan myös maakunnan liikelaitosta. Miten varmistetaan tiedonkulku ja etenkin se, että yksityisellä hoidetaan asiantunteva ohjaus sosiaalipalveluihin?

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

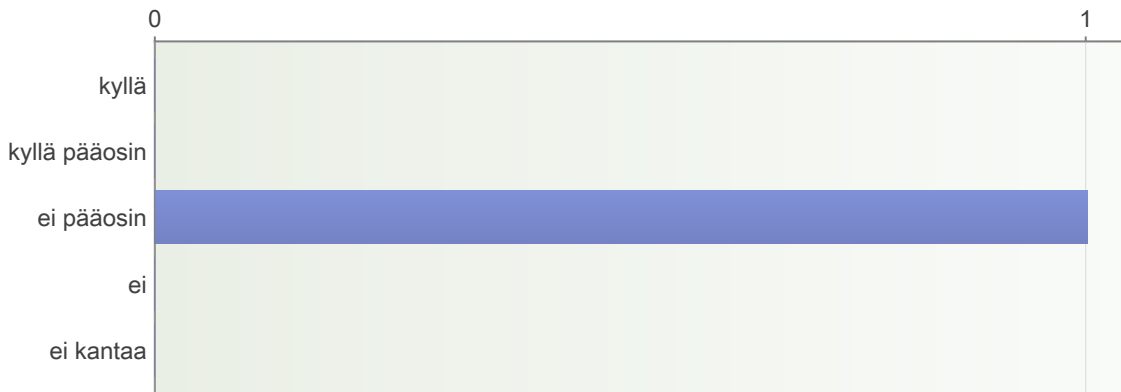
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla on vastuu mm. kokonaisuuden ohjauksesta, palveluiden yhteensovittamisesta, valinnanvapauden piirin kuuluvien palveluiden käyttöä koskevasta ohjauksesta ja eri toimijoiden välisen yhteistyön turvaamisesta. Ongelmallinen tilanne on erityisesti sekä sosiaali- että terveyspalveluita paljon käyttävien henkilöiden kohdalla. Maakunta tekee asiakassuunnitelman asiakkaan kokonaistilanteesta, jota voi pitää oikeana askeleena, mikäli suunnitelman tekeminen on oikein ja laadukkaasti resursoitu. Myös sote-keskusten moniammatilliset ryhmät ovat oikeansuuntainen malli, mikäli se saadaan toimimaan muuallakin suuremmilla paikkakunnilla.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

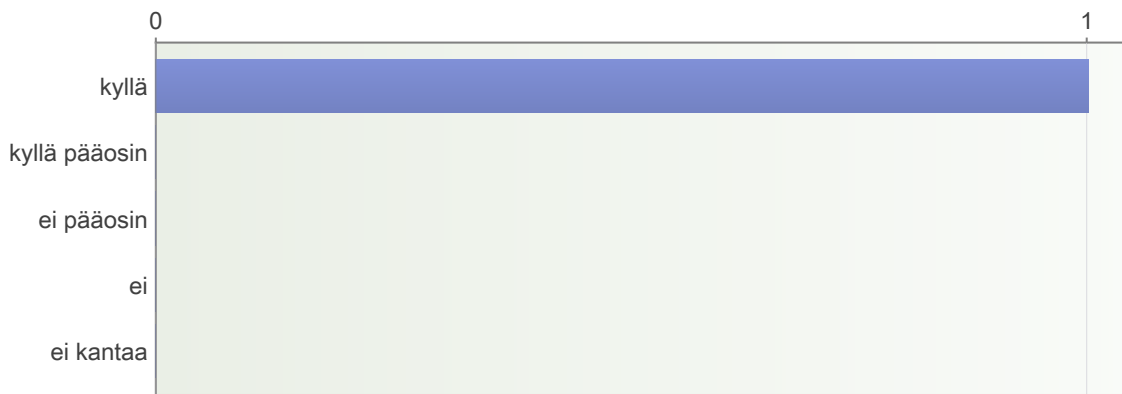
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan aito itsehallinto ei toteudu riittävän vahvasti, jotta maakunnilla olisi kyky kokonaisuuden johtamiseen ja kustannusten hallintaan. Esitykseen sisältyy myös vahvaa valtion ohjausta.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Markkinaehtoinen ajattelu ja kilpailu voivat parhaimmillaan tuoda asiakkaiden saataville uusia palvelumuotoja, kuten esimerkiksi digitaalisia sote-palveluita tai ketterämpiä prosesseja, joiden myötä sujuvuus kasvaa.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

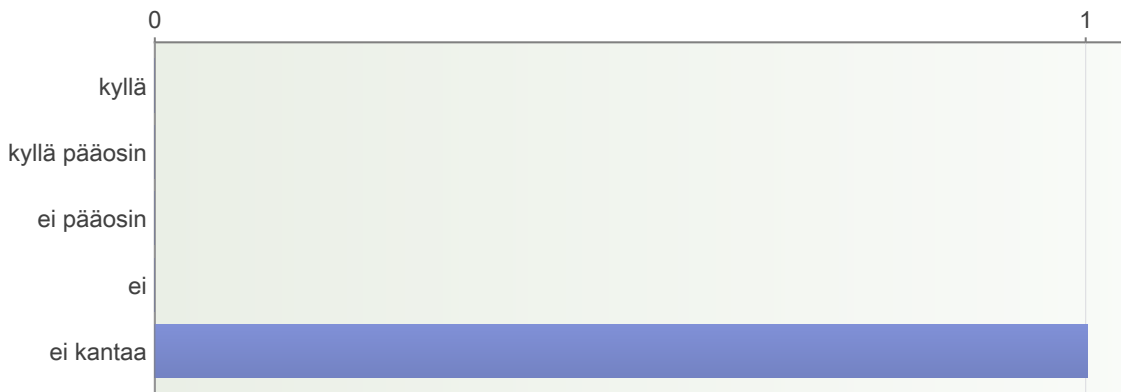

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

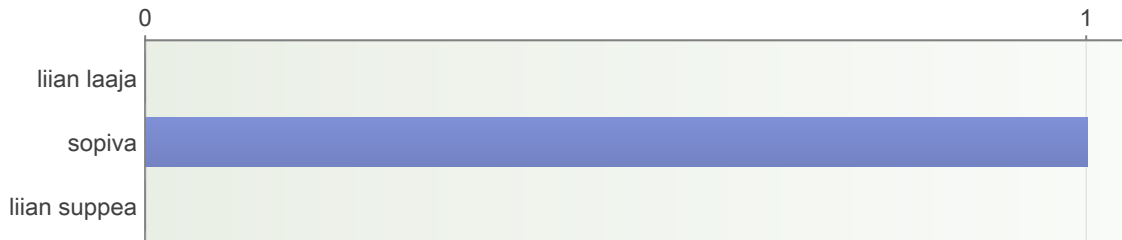

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

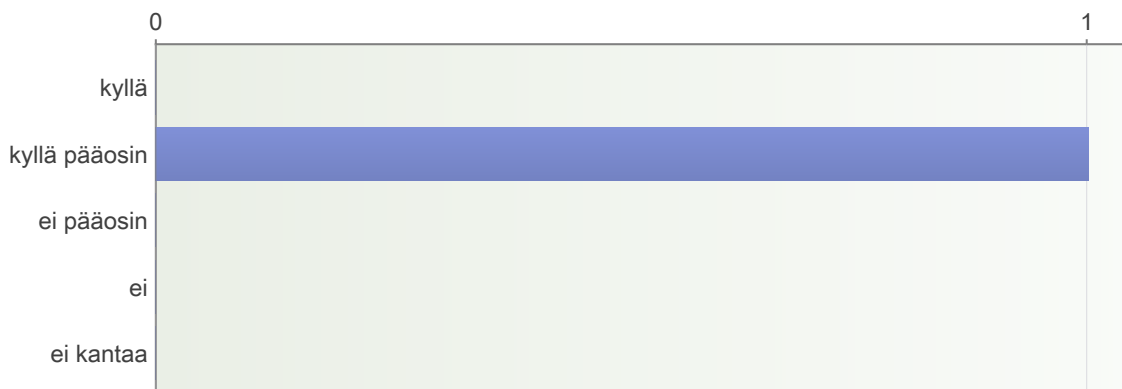

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

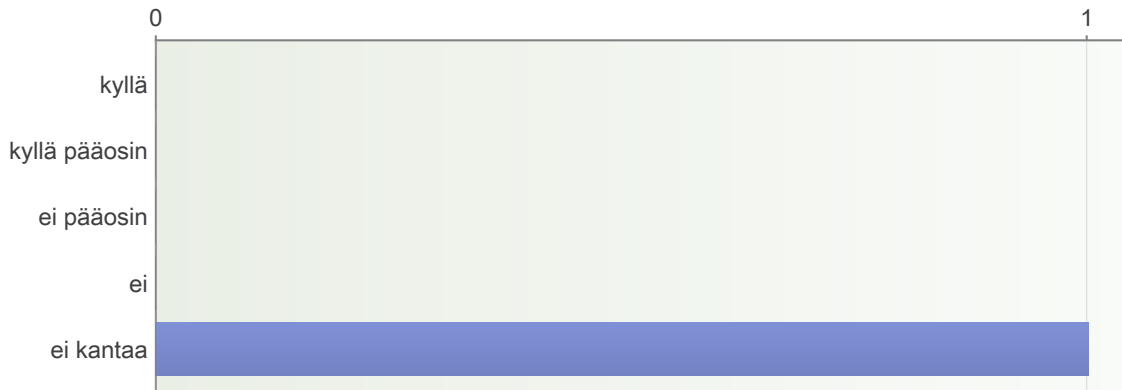

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

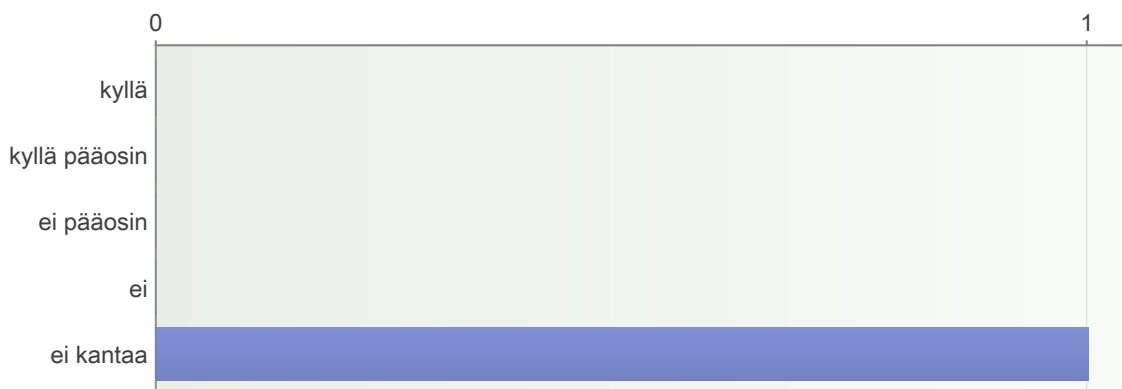

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

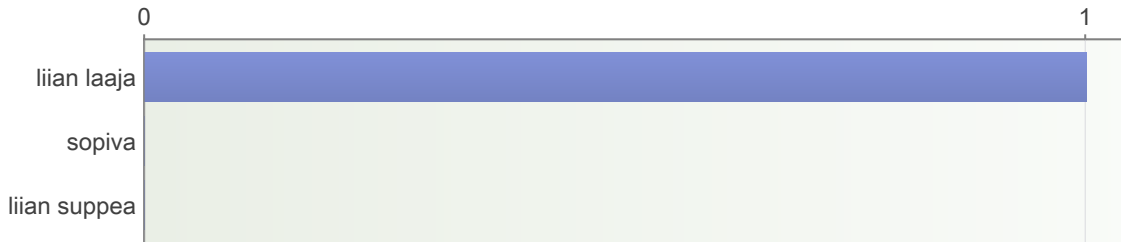

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

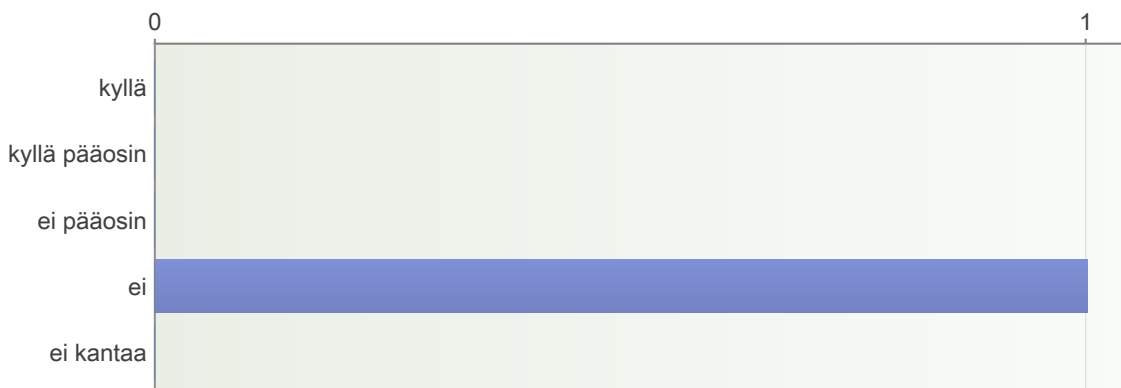
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- §24 todetaan, että ”maakunta voi rajata asiakassetelin käyttöönoton laajuutta kussakin 1 momentissa tarkoitettussa palvelussa, jos se on välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai palvelujen kustannustehokkaan järjestämisen perusteella.” §26:ssa kuitenkin todetaan, että ”asiakkaalla on oikeus valita asiakassetelillä annettavan palvelun tuottajaksi yksityinen palveluntuottaja, jonka jokin maakunta on hyväksynyt asiakassetelipalveluntuottajaksi.” Nämä kohdat ovat ristiriidassa toisiinsa nähden ja vievät maakunnalta todellisen määräysvallan rajata asiakassetelin käyttöä ja valvoa kustannuksia.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

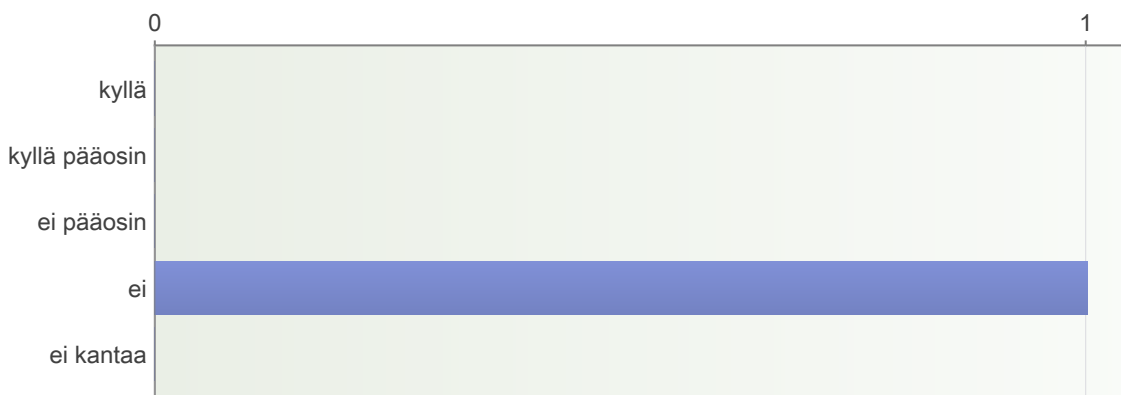
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- §24 todetaan, että ”maakunta voi rajata asiakassetelin käyttöönoton laajuutta kussakin 1 momentissa tarkoitettussa palvelussa, jos se on välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai palvelujen kustannustehokkaan järjestämisen perusteella.” §26:ssa kuitenkin todetaan, että ”asiakkaalla on oikeus valita asiakassetelillä annettavan palvelun tuottajaksi yksityinen palveluntuottaja, jonka jokin maakunta on hyväksynyt asiakassetelipalveluntuottajaksi.” Nämä kohdat ovat ristiriidassa toisiinsa nähden ja vievät maakunnalta todellisen määräysvallan rajata asiakassetelin käyttöä ja valvoa kustannuksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin laajamittainen käyttö on ongelmallinen etenkin Etelä-Savon kaltaisten, väestöpohjaltaan pienten alueiden erikoissairaanhoidon palveluiden turvaamiseksi. Asiakassetelin käyttö siirtäisi joitakin erikoissairaanhoidon palveluja yksityisten toteutettavaksi, mikä vaikeuttaa maakuntien keskussairaaloitten toimintaa.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

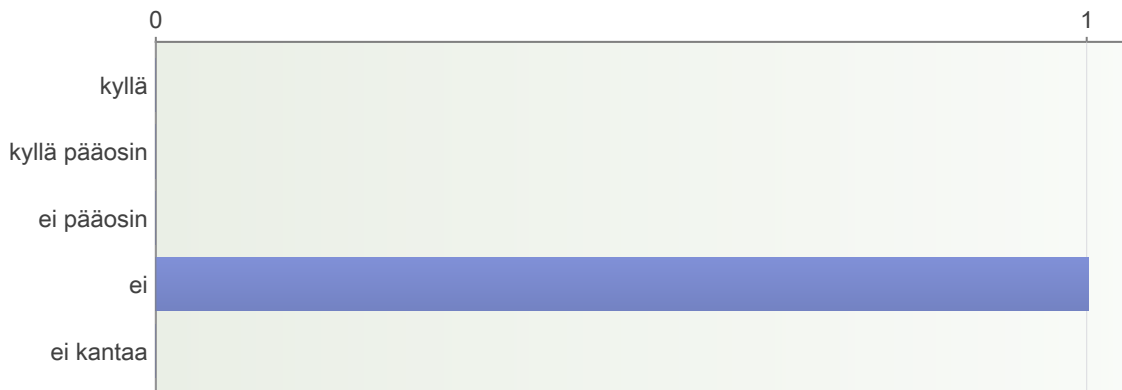
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin käyttö edellyttää myös potilaalta hyvää ymmärrystä palvelujärjestelmästä.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

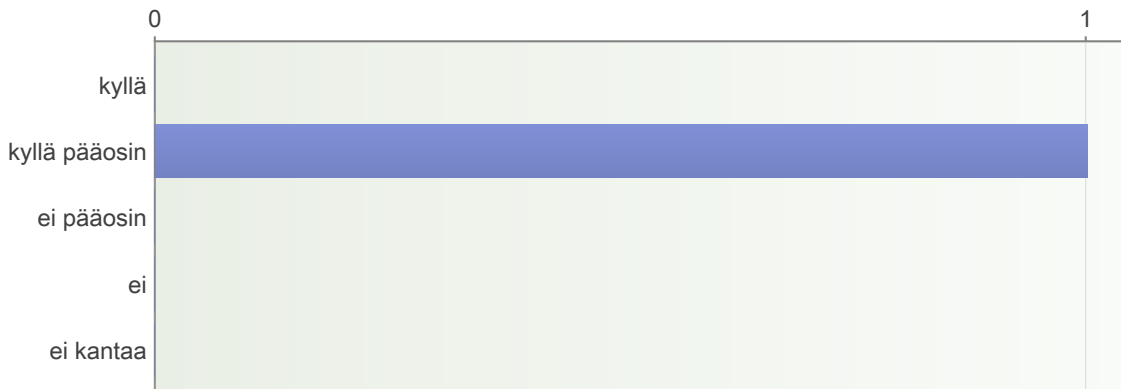

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

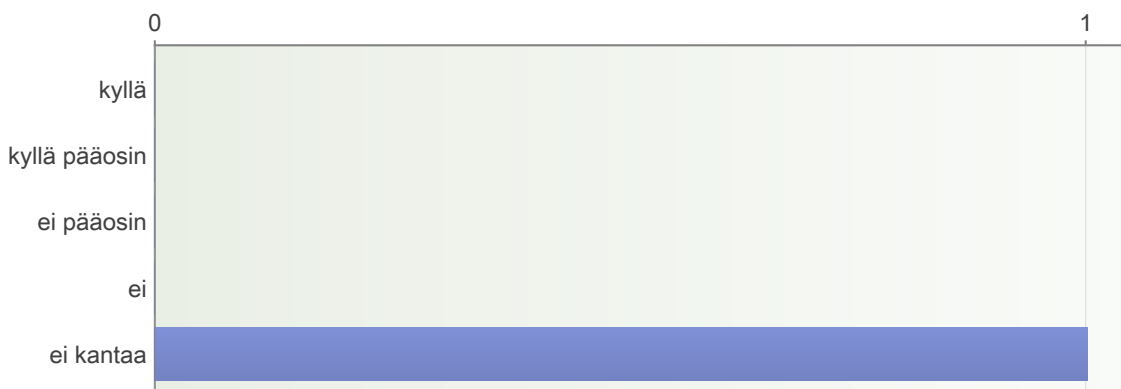

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

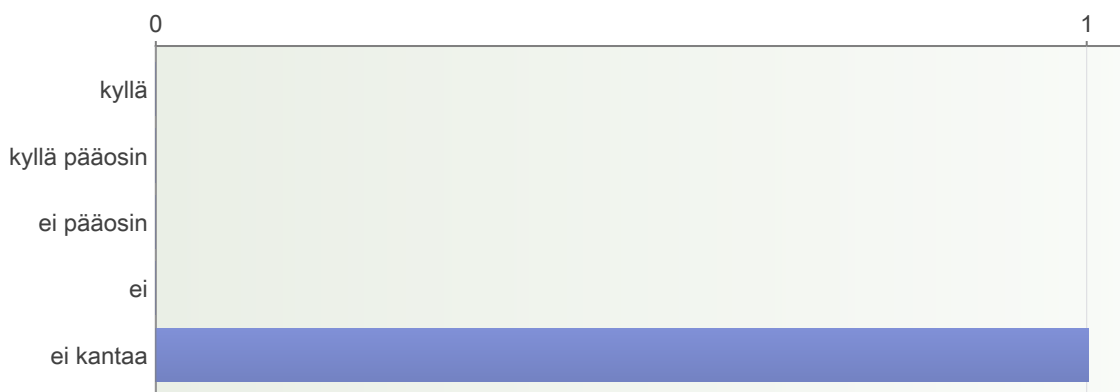

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

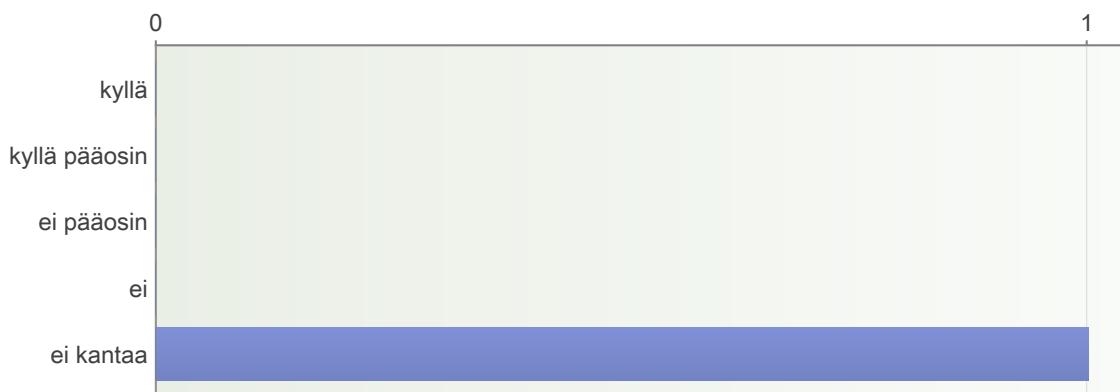

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

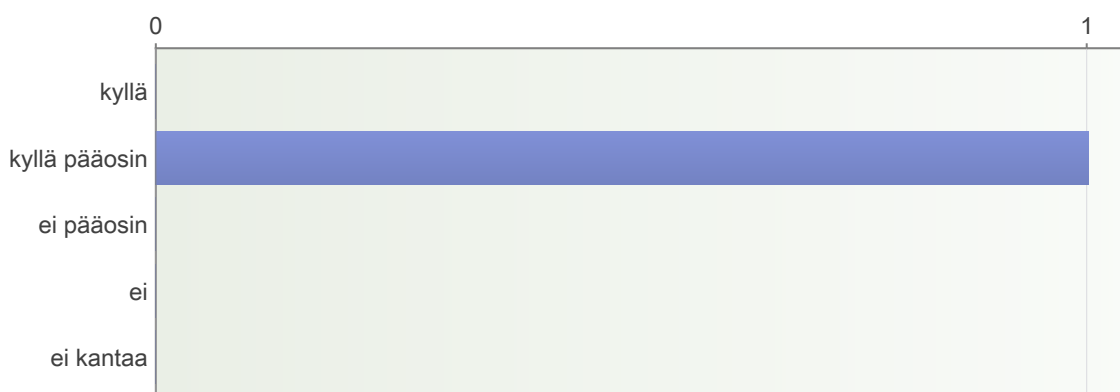

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

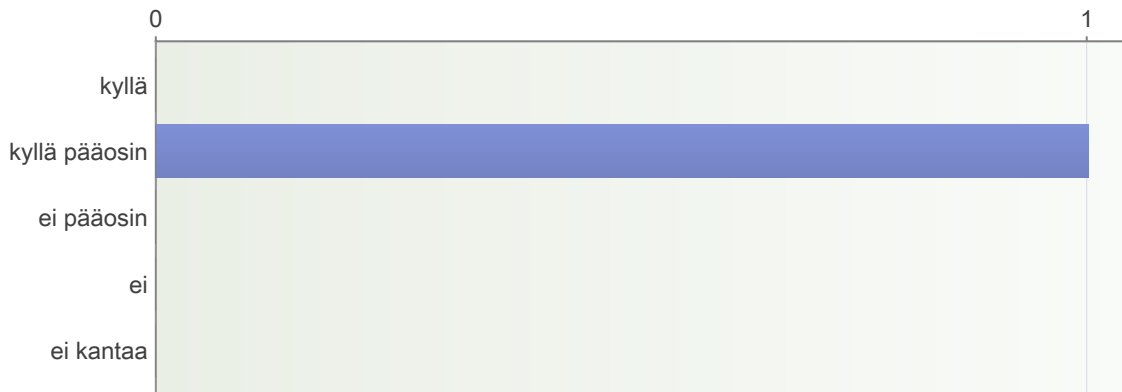
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

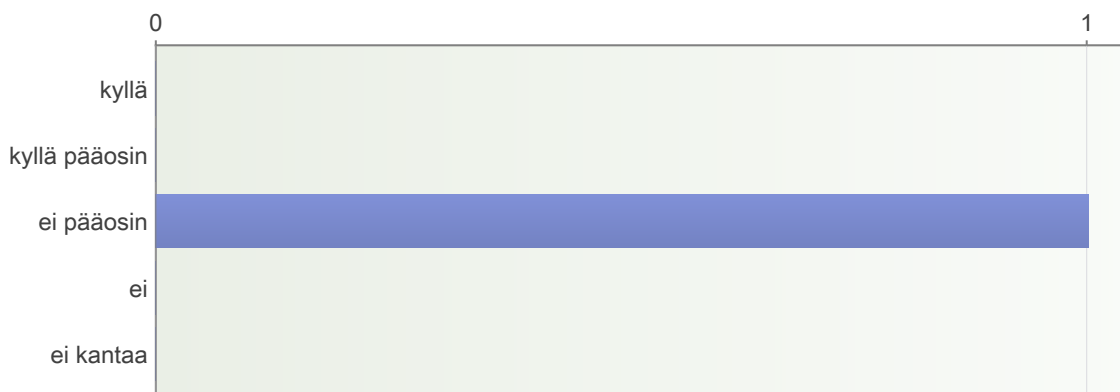

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

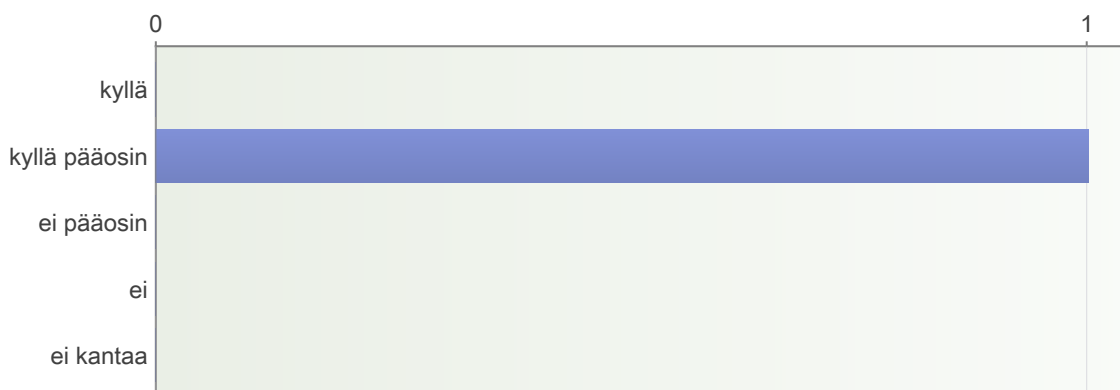

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

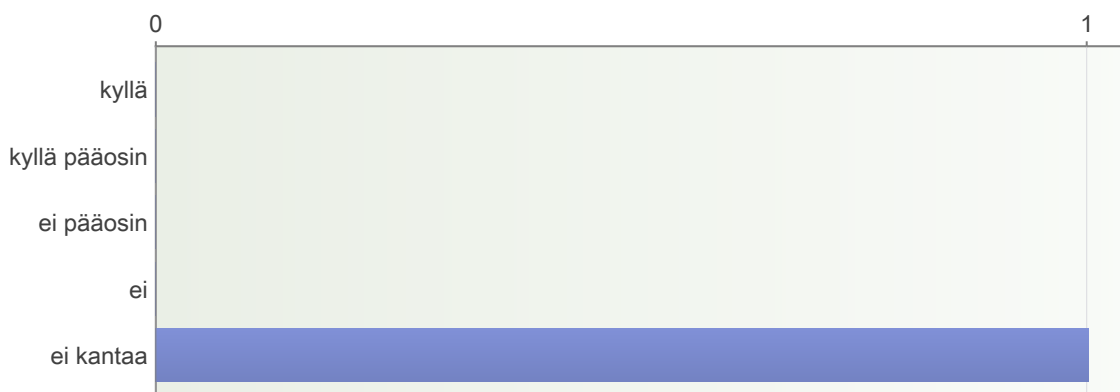

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

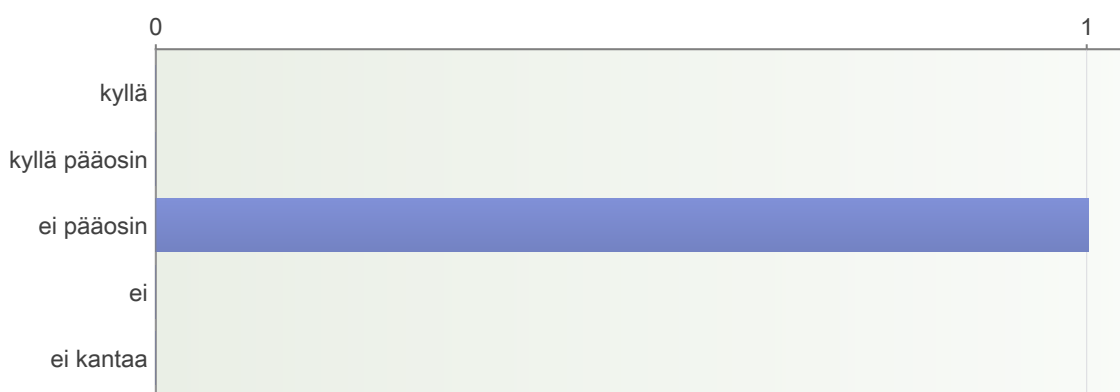

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

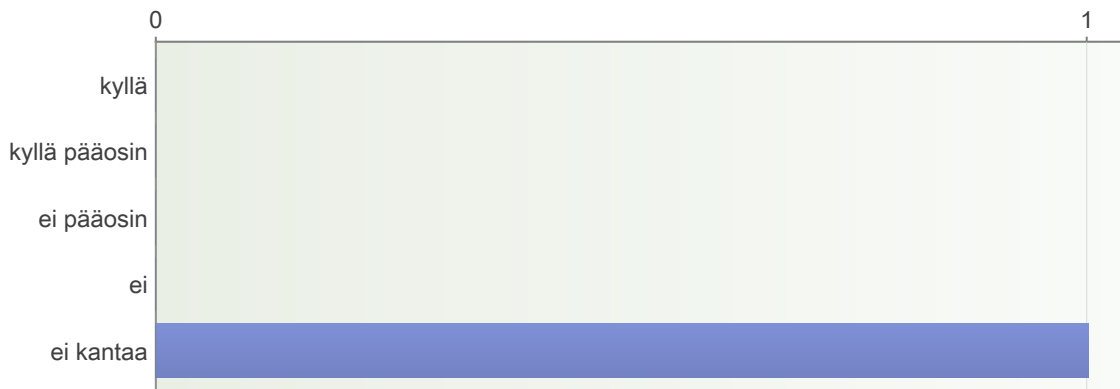
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ongelmana pienten toimijoiden kannalta on, että kaikkien palveluntuottajien on käytettävä tiedonhallintapalveluja, kuten asiakkaan valinnan toteuttavaa tietopalvelua, valinnanvapauden tietopalvelua tuottajahallinta- ja seurantapalvelua sekä yhteiskuntavastuu tietopalvelua. Voi kysyä, millaiset todelliset mahdollisuudet ovat pienillä muutaman hengen yksityisillä yrityksillä ja esim. osuuskunnilla ottaa käyttöön ja hallita tätä kokonaisuutta varsinaisen asiakastyön ohessa.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sote- ja maakuntauudistus muuttavat perustavanlaatuisella tavalla kuntien roolia ja tehtäviä. Koska kunnilla ei ole määräysvaltaa sote-palveluiden tuottamiseen, on olennaisen tärkeää, että maakunnalla olisi vahva itsehallinto ja määräysvalta, joilla turvattaisiin kokonaisuuden toimiminen, integraation toteuttaminen ja kustannusten hallinta. Maakunnalla tulisi olla aito mahdollisuus palvelutarjonnan seuraamiseen alueellaan sekä palveluiden saatavuuden varmistamiseen maakunnan jokaisessa kolkassa.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.